

Contravenientes puniuntur excommunicationis pœna, Rom. Pont. reservata.

—Licet vero in monasteria ingredi?

R. N. «Ingredi autem intra septa monasterii, nemini liceat, cujuscumque generis, aut conditionis, sexus, vel ætatis fuerit, sine Episcopi vel superioris licentia, in scriptis obtenta (Nb), sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda. Dare autem tantum Episcopus vel superior licentiam debet in casibus necessariis; neque alius ullo modo possit, etiam vigore cujuscumque facultatis, vel indulti hactenus concessi, vel in posterum concedendi.

—Quid de monasteriis extra urbem positis?

R. Quia monasteria Sanctimonialium extra mœnia urbis vel oppidi constituta, malorum hominum prædæ, et aliis facinoribus sine ulla sæpe custodia sunt exposita, current Episcopi, et alii superiores, si ita videbitur expedire, ut Sanctimoniales ex iis ad nova, vel antiqua monasteria intra urbes vel oppida frequentia reducantur, invocato etiam auxilio si opus fuerit brachii sæcularis. Impedientes vero, vel non obedientes per censuras ecclesiasticas compellantur.» (Ib.)

PARS SEXTA.

De clericis in genere.

LECTIO LXIV.

DE GENERALI CLERI INSTITUTIONE, UBI ETIAM DE UNIVERSITATIBUS CATHOLICIS.

—Favet Ecclesia ignorantia?

R. Nec favet, nec favit umquam; contrariaque sententia, quamvis hodie dum frequenter vocitata, impia et calumniosa est. Christus enim Dominus contemptibilia mundi, pauperes et ignaros, in Apostolos elegit, illos autem, antequam prædicarent, sapientes fecit afflante Spiritu Sancto.

—Præferenda est virtuti scientia?

R. Utraque optimo jure desideranda est in clerico. Ut enim ait Isidorus «scientia sine virtute arrogantem facit, virtus sine scientia inutilem reddit.»

Præferendus tamen clericus illiteratus, sed pius vel sanctus, clerico eruditissimo, sed vitiis servienti.

—Quid hac de re Hispani Canones?

R. Percelebris est in Ecclesia Sancta Canon 25 Toletani IV, sub Isidoro Hispalensi, qui quidem a Gratiano in decretis compilato in vulgus evasit, et passim citatur: «Ignorantia, mater cunctorum errorum, maxime in sacerdotibus Dei vitanda est, qui docendi officium in populis susceperunt... Sacerdotes enim legere Sanctas Scripturas admonentur, Paulo Ap. dicente ad Timotheum:—*Intende*

lectioni exhortationi, doctrinae, semper permane in his (1).—*Sciant igitur sacerdotes Scripturas sanctas et Canones, ut omne opus eorum in prædicatione et doctrina consistat, atque ædificent cunctis tam fidei scientia, quam operum disciplina,»* (quæ quidem aurea verba memoria tene, studiose juvenis).

—Ubi sacræ litteræ in Hispania edoctæ fuerunt?

R. Medio ævo, tempore wisigothorum et mixtarabum præcipue in monasteriis.

A sæculo vero XI in cathedralibus, ab his qui magistri scholæ vel scholarum dicebantur (2). Sed à sæculo XIII jus canonicum et in cathedralibus et in universitatibus Palentina, Salmantina et Illerdensi audiebatur. Theologia vero in cathedralibus tantum et cœnobiis mendicantium.

—Docebatur S. Theologia in universitatibus?

R. Neg. Ante sæculum XV: Clemens enim V, natione gallus, extra Romam Avenione residens, non nisi in Parisiensi Univ. gradus Theol. conferri jussit ex quo decreto et hujus ellatio, et aliarum clades oborta est.

Cum vero illa Univ. nimium se efferret, Petrus de Luna (in sua obedientia Bened. XIII dictus) in Salmanticensi universitate, cui multum detulit, Theologiæ cathedras instituit, quæ ad annum versus 1418, deindeque Illerdæ, Valentiaæ et alibi erectæ sunt.

Salmanticenses autem cathedras Mart. V Rom. Pont. legitime sancivit. Hinc Theologiæ studium in Universitatibus Hisp. exortum, ad omnesque alias plus minusve celebres, sæc. XVI protracta est.

—Quid Trid. Concilium in gratiam ecclesiasticorum studiorum sancivit?

R. «Eadem Sacrosancta Synodus, piis Summorum Pontificum, et probatorum Conciliorum constitutionibus inherens, easque amplectens, et illis adjiciens; ne cœlestis ille

(1) Respondent hæc verba, vers. 5, cap. 4, Ep. II ad Timot. Isidorus enim et wisigothici Patres, non juxta Vulgatæ lectionem, sed secundum Hispanicam versionem verba allegabant.

(2) Apud Toletanam ecclesiam, anno 1172, reperitur sequens subscriptio—«Ego Joannes Toletanæ ecclesiæ magister scholarum confirmo.» (Villanueva, *Viaje lit.* t. III, pág. 222.

sacrorum librorum thesaurus, quem Spiritus Sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus jaceat; statuit, et decrevit, quod in illis ecclesiis, in quibus præbendæ aut præstimonium, seu aliud quovis nomine nuncupatum stipendium pro lectoribus sacræ theologiæ deputatum reperitur, Episcopi, Archiepiscopi, Primates, et alii locorum ordinarii, eos qui præbendam, aut præstimonium, seu stipendium hujusmodi obtinent, ad ipsius Sacræ Scripturæ expositionem et interpretationem per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneum substitutum, ab ipsis Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, et aliis locorum ordinariis eligendum, etiam per subtractionem fructuum cogant et compellant.» (Sess. V, cap. 1.º de Ref.)

—Quid amplius?

R. «De cætero vero præbenda, præstimonium, aut stipendium hujusmodi non nisi personis idoneis, et quæ per se ipsos id munus explere possint, conferantur: et aliter facta provisio nulla sit et invalida.» (Ib.)

—Quid in ecclesiis metropolitanis et aliis?

R. V. Lect. XXXIII «In ecclesiis autem metropolitanis» etc. ubi de institutione Lectoralis.

—«Et quatenus in ipsis ecclesiis nulla, vel non sufficiens præbenda foret?»

R. «Metropolitanus, vel Episcopus ipse per assignationem fructuum alicujus simplicis beneficii, ejusdem tamen debitis supportatis oneribus, vel per contributionem beneficiarum suæ civitatis, et diœcesis, vel alias, prout commodius fieri poterit, de capituli consilio ita provideat, ut ipsa Sacræ Scripturæ lectio habeatur, ita tamen, ut quæcumque aliæ lectiones, vel consuetudine, vel quavis alia ratione institutæ, propter id minime prætermittantur.» (Ib.)

—«Si vero extiterint ecclesiæ, quarum annui proventus tenues fuerint, et ubi tam exigua est cleri, et populi multitudo, ut theologiæ lectio in eis commode haberi non possit?»

R. «Saltem magistrum habeant, ab Episcopo cum consilio capituli eligendum, qui clericos, aliosque scholares pauperes grammaticam gratis doceat: ut deinceps ad ipsa

Sacræ Scripturæ studia, annuente Deo, transire possint.» (Ibid.)

—Quomodo hi grammaticæ magistri alendi et dotandi?

R. «Illi magistro grammaticæ, vel alicujus simplicis beneficii fructus, quos tamdiu percipiat, quamdiu in docendo perstiterit, assignentur; dum tamen beneficium ipsum suo debito non fraudetur obsequio: vel ex capitulari vel Episcopali mensa condigna aliqua merces persolvatur: vel alias Episcopus ipse aliquam rationem ineat suæ Ecclesiæ et diocesi accommodam, ne pia hæc, utilis, atque fructuosa provisio quovis quæsito colore negligatur.» (Ib.)

—Vigebat hæc in Hispania disciplina?

R. Vigebat hæc optima disciplina, indeque etiam in parvis oppidis grammaticæ magistri, qui piarum fundationum redditibus, et etiam capellaniis et minoribus beneficiis alebantur. Sed eorum bona civilis potestas, ab anno 1845, adjudicavit publicæ sæcularique institutioni, quin eorum originem revereretur (1).

—Poterant regulares dare operam studiis Sacræ Scripturæ?

R. Af. «In monasteriis quoque monachorum, ubi commode fieri queat, etiam lectio Sacræ Scripturæ habeatur: qua in re si abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum, in hoc ut Sedis Apostolicæ delegati, eos ad id oppottunis remediis compellant. In conventibus vero aliorum regularium, in quibus studia commode vigere possunt, Sacræ Scripturæ lectio similiter habeatur: quæ lectio a Capitulis generalibus, vel provincialibus assignetur dignioribus magistris.» (Ib.)

—Quid his additum?

R. In Constit. «Apostolicæ» Pauli V, anno 1610 lata, præscribitur etiam lectio Hebraicæ, Græcæ et Latinæ linguarum; quam quidem jam valide propugnauerat noster Raymundus Lullius in Viennensi Concilio.

(2) Nuper vero hoc ipso anno 1866, mense vero Octobris, data est licentia parochis ut publice et officialiter latinam linguam edoceant, cum effectibus ut dicunt *academicis*.

—Quid hac de re Trid. in Universitatibus servari jussit erga Sacræ Scripturæ lectionem?

R. «In gymnasiis etiam publicis, ubi tam honorifica, et cæterorum omnium maxime necessaria lectio hactenus instituta non fuerit, religiosissimorum Principum, ac rerumpublicarum pietate, et charitate ad Catholicæ fidei defensionem et incrementum, sanæque doctrinæ conservationem et propagationem instituatur; et ubi instituta foret, et negligeretur, restituatur.» (Ib.)

—A quo debent examinari hujusmodi seu publici seu privati docentes?

R. «Et ne sub specie pietatis impietas disseminetur, statuit eadem Sancta Synodus, neminem ad hujusmodi lectionis officium tam publice quam privatim admittendum esse, qui prius ab Episcopo loci de vita, moribus et scientia examinatus et approbatus non fuerit: quod tamen de lectoribus in claustris monachorum non intelligatur.» (Ib.)

—Quibus juribus gaudent qui Sacræ Scripturæ studio operam dant?

R. «Docentes vero ipsam Sacram Scripturam, dum publice in scholis docuerint, et scholares, qui in ipsis scholis student, privilegiis omnibus de perceptione fructuum, præbendarum, et beneficiorum suorum, in absentia a jure communi concessis, plene gaudeant et fruantur.» (Ib.)

—Præsentati ad beneficia ab Universitatibus debent examinari?

R. Neg. Ait enim Concilium: «Præsentati seu electi, vel nominati a quibusvis ecclesiasticis personis... ad quævis ecclesiastica beneficia non instituuntur nec confirmantur... nisi fuerint prius a locorum ordinariis examinati... præsentatis tamen electis seu nominatis ab Universitatibus, seu collegiis generalium studiorum exceptis.» (Sess. VII, cap. 13.)

—Eximuntur Universitates a jure ordinario.

R. Af. «Universitates autem generales, ac collegia Doctorum, seu scholarium, et regularia loca, necnon hospitalia, actu hospitalitatem servantia, ac Universitatum, collegiorum, locorum, et hospitalium hujusmodi personæ in præsentanti canone minime comprehensæ, sed exemptæ

omnino sint, et esse intelligantur.» (Sess. XIV, cap. 5 de Ref.

—Gaudent hodiedum exemptione?

R. N. Ab anno enim 1835 nec Universitates Hisp., nec earum personæ exceptione gaudent, nec in sæcularibus, nec in ecclesiasticis, prouti supra dictum est lect. LI fol. 240 cum de exemptionibus in genere.»

—Possunt Episcopi Universitates et publicas scholas visitare?

R. Neg. Sine Regia comisione: «Episcopi, etiam tamquam Sedis Apostolicæ delegati, in casibus a jure concessis omnium piarum dispositionum, tam in ultima voluntate, quam inter vivos, sint executores; habeant jus visitandi hospitalia, collegia quæcumque, ac confraternitates laicorum, etiam quas scholas, sive quocumquo alio nomine vocant, non tamen quæ sub Regum immediata protectione sunt, sine ipsorum licentia.» (Sess. XXII, cap. 8 de Ref.)

Ideo in Hisp. cum omnes Univers. Regii patronatus essent, numquam ab ordinariis visitatæ fuerunt, nec visitantur (1).

—Attamen aliquæ, et speciatim Salmantina, Apostolica dicebantur?

R. Af. Sed Apostolicæ ad honorem et ex confirmatione Pontificia, nam ex fundatione Regiæ erant, ideoque dicebantur olim Apostolicæ et Regales: sed ad visitationis effectus Regales censebantur, ante et post Tridentinum.

—Tenentur doctores Universitatum fidem catholicam docere et jurare?

R. Af. Alioquin et perjuri sunt et punitione digni, ex legibus et sacris canonibus. Concilium enim hæc habet: «Ad hæc omnes ii, ad quos Universitatum et studiorum generalium cura, visitatio et reformatio pertinet, diligenter curent, ut ab eisdem Universitatibus Canones et decreta hujus Sanctæ Synodi integre recipiantur: ad eorumque normam magistri, doctores, et alii in eisdem Universita-

(1) Certissime constat ex inspectione tabulariorum Univers. Salmantinæ et Complutensis, eas non nisi ex Regia jussione visitatas et reformatas fuisse.

tibus ea, quæ catholicæ fidei sunt, doceant, et interpretentur.» (Sess. XXV, cap. 2). Mt.

—Tenentur jurare et fidei professionem emmittere?

R. Af. «Seque ad hoc institutum initio cujuslibet anni solemnij juramento obstringant.» (Ib.) Mt.

—Ad quos correctio spectat?

R. «Sed et si aliqua alia in prædictis Universitatibus correctione, et reformatione digna fuerint, ab eisdem, ad quos spectat, pro religionis et disciplinæ ecclesiasticæ augmento emendentur et statuatur.» (Ib.)

Hodiedum cum exemptione non gaudeant, ad ordinarios spectat correctio, seu ecclesiasticos seu sæculares, ratione personæ et materiæ quælibet sit.

—Quid ergo circa errores grassantes faciunt?

R. 1.º Denuntiant gubernio ut remedium adhibeat.

2.º Si vero remedium non adhibeatur uti possunt jure suo, et juxta prudentiam et conscientiam suam.

—Quid ergo Concilium erga Universitates Apostolicas?

R. «Quæ vero Universitates immediate Summi Romani Pontificis protectioni et visitationi sunt subjectæ, has sua Beatitudo per ejus delegatos eadem, qua supra, ratione, et prout et utilius visum fuerit, salubriter visitari et reformari curabit.» (Ib.)

—Tenetur Episcopus observare exemptiones Universitatum?

R. Af. Concilium enim Sess. XXV, cap. 6, cum de immixtione auctoritatis episcopalis egisset, et eam restringi a capitulis negasset, subdidit: «Salvis tamen in omnibus privilegiis quæ Universitatibus studiorum generalium seu earum personis sunt concessa.» (Sess. XXV, cap. 6 de Ref. in gen.)

—Quænam erant hæc præcipuæ in Hispania?

R. Quæ Complutensi Univ. dabantur ad obtinendas prabendas in ipsa Ecclesia Magistrali Sanctorum justij et Pastoris.

—Præsentati in beneficia ab Universitatibus tenebantur subesse examini?

R. Neg. Ait Concilium enim præsentatis: «ut nullus appellationis remedio se tueri possit, quominus examen

subire teneatur. Præsentatis tamen, electis, seu nominatis ab Universitatibus, seu collegiis generalium studiorum exceptis.» (Sess. VI, cap. 13).

Et quidem non videbatur possibile claustra doctorem indoctos et ignaros ministros præsentaturos esse.

—Gaudebat Universitas nostra hoc privilegio?

R. Af. Usque ad nostra tempora Univ. Complut. præsentabat beneficia curata oppidorum Ajalvir, Anchuelo et aliorum finitimorum, pluraque alia eodem modo Universitas Salmantina (1).

Quin etiam hoc obtentum dicitur rogante Episcopo Legionensi Cuesta, qui Complut. professor fuerat.

—Possunt vero Episcopi vel ordinarii in publicis gymnasiis errores Ecclesiæ noxios cohibere?

R. Af. Ex art. 2.º Concord. noviss. ubi hæc habentur, supposita in articulo primo cultus catholici unitate.

«Consequenter institutio in *Universitatibus*, Seminariis et scholis publicis ac privatis (Nb.) quibuscumque erit in omnibus conformis doctrinæ ejusdem quidem Religionis catholice: atque hunc in finem Episcopi et cæteri præsules Diocæsani, quorum summus est doctrina, fidei et morum, ac religiosæ juvenum educationis invigilare in hujus muneris exercitio *etiam* circa scholas publicas nullatenus impedientur.» (Art. 2.º)

—Quid vero ulterius erga coercionem?

R. Art. 3.º sic ait: «Neque ullam prorsus impedimentum ponetur, quo iidem Antistites, aliique sacri ministri in sui officii functione detineantur, nec quispiam quosvis obtentu eos molestia afficiet in his omnibus, quæ sui muneris sunt, adimplendis. Imo vero singuli regni magistratus studebunt ipsi adhibere, suamque operam dare ut omnes debitam juxta divina mandata observantiam ac reverentiam illis adhibeant, nec aliquid fiat quod in eorum dedecus ac contemptum vergere possit. Aderunt item Regia Majestas ejusque gubernium potenti patrocinio ac

(1) Hæc provisiones, ex recentibus Decretis, non a Rectoribus sed a Doctorum generali Claustro fieri debent.

præsidio suo Episcopis illud pro re nata postulantis, maxime autem ubi improbitati obsistendum sit hominum qui fidelium mentes pervertere, vel eorum mores corrumpere conentur; aut editio, introductio et circumlatio pravorum noxiorumque librorum impedienda sit.» (Art. 3.º)

LECTIO LXV.

DE CLERICIS IN SEMINARIIS INSTITUËNDIS.

—Quid est seminarium juxta Tridentini mentem?

—R. Collegium clericale in quo adolescentes ad sacerdotalia munia obeunda virtute, et litteris informantur (1):

—Quotuplicia sunt ergo Seminaria?

R. 1.º Monasticæ vel Tridentinæ institutionis.

2.º Majora et minora.

3.º Ex nupera nostra disciplina, ordinaria et centralia.

Medio ævo cum non essent clericalia collegia adolescentes inter monachos instituebantur ad clericalem vitam; prouti Divus Thomas aliique percelebres viri: postea vero a Tridentini tempore sæcularem aliam formam induerunt.

—Quænam dicuntur majora et minora?

R. Hæc divisio, in Hispania parum ignota, apud alias ecclesias viget, pueris grammaticæ et philosophiæ deditis ab aliis adolescentibus separatis, qui Theologiæ operam dant et strictiori regula vivunt.

—Quænam in Hispaniensi Ecclesia seminariorum origo?

R. Canone 1.º Concilii Toletani II, anno 527 sic fertur: «De his quos voluntas parentum a primis infantie annis clericatus officio mancipavit statuimus observandum, ut mox cum detonsi vel ministerio electorum contraditi fuerint, *in domo Ecclesiæ*, sub Episcopali præsentia, a præposito

(1) Nota bene in Seminariis non tantum quæri institutionem litterariam, sed, quod potius est, institutionem morum et clericalis vitæ.

sibi debeant erudiri.» Quibus verbis perspicue constat in Wisigothorum ecclesia puerorum Seminaria fuisse.

—Fuit hic tantum Canon in antiqua nostra disciplina datus?

R. Neg. Sed alius etiam percelebris in Concilio Tolentino IV, Canone XXIV, his nitidissimis verbis: «*Prona est omnis ætas ab adolescentia in malum* (Prov. 30). Nihil enim incertius quam vita adolescentium. Ob hoc constituendum oportuit ut si qui in clero puberes aut adolescentes existunt, *omnes* in uno conclavi atrii commorentur, ut lubricæ ætatis annos non in luxuria, sed in disciplinis ecclesiasticis agant, deputati probatissimo seniori, quem *magistrum doctrinæ et vitæ testem habeant etc.*»

—Quænam in ignavos ex hoc canone pœna?

R. «Qui autem his præceptis resultaverint monasteriis deputentur, ut vagantes animi et superbi severiori regula dstringantur.» (Ib.)

—Erant in Hispania aliqua Seminaria ante Tridentini tempora?

R. Af. Et quidem apud Tarraconensem et Granatensem ecclesias: hoc vero fundatum erat a Petro Guerrero, Metropol. Granatensi, qui operam dedit ut de Seminariis ad instar suum a S. Syn. instituendis ageretur.

—Quænam in hac parte Trid. mens?

R. «Cum adolescentium ætas, nisi recte instituat, prona sit ad mundi voluptates sequendas; et nisi a teneris annis ad pietatem et religionem informetur, antequam vitiatorum habitus totos homines possideat, nunquam perfecte, ac sine maximo ac singulari propemodum Dei omnipotentis auxilio in disciplina ecclesiastica perseveret,» ideo Seminaria erigi jussit. (Sess. XXIII, cap. 18.)

—Quid ergo de Seminariis Sancta Synodus statuit?

R. «Ut singulæ cathedrales, metropolitanæ, atque his majores ecclesiæ, pro modo facultatum, et diœcesis amplitudine certum puerorum ipsius civitatis, et diœcesis, vel ejus provinciæ, si ibi non reperiantur, numerum in collegio ad hoc prope ipsas ecclesias, vel alio in loco convenienti, ab Episcopo eligendo, alere, ac religiose educare, et ecclesiasticis disciplinis instituere teneantur.» (Ib.)

—Quibus ornati esse debent in hoc collegio congregandi?

R. «In hoc vero collegio recipiantur, qui ad minimum duodecim annos, et ex legitimo matrimonio nati sint; ac legere et scribere competenter noverint; et quorum indoles et voluntas spem afferat, eos ecclesiasticis ministeriis perpetuo inservituros. Pauperum autem filios præcipue eligi vult; nec tamen ditiorum excludit, modo suo sumptu alantur, et studium præ se ferant Deo et Ecclesiæ inserviendi.» (Ibid.) Mt.

—Quodnam hujus institutionis objectum?

R. «Hos pueros Episcopus in tot classes, quot ei videbitur, divisos, juxta eorum numerum, ætatem, ac in disciplina ecclesiastica progressum, partim cum ei opportunum videbitur, ecclesiarum ministerio addicet; partim in collegio erudiendos retinebit; aliosque in locum eductorum sufficiet, ita ut hoc collegium Dei ministrorum perpetuum Seminarium sit.» (Ib.) Mt.

—Quid erga exteriorem ipsorum habitum?

R. «Ut vero in eadem disciplina ecclesiastica commodius instituantur, tonsura statim atque habitu clericali semper utentur.» (Ib.) Mt.

—Quænam scientiæ ipsis adiscendæ præscribuntur?

R. «Grammatices, cantus, computi ecclesiastici, aliarumque bonarum artium disciplinam discent: Sacram Scripturam, libros ecclesiasticos, homilias Sanctorum, atque Sacramentorum tradendorum, maxime quæ ad confessiones audiendas videbuntur opportuna, et rituum ac cæremoniæ formas ediscent.» (Ib.) Mt.

—Quænam ad spiritualem vitam?

R. «Curet Episcopus, ut singulis diebus Missæ sacrificio intersint; ac saltem singulis mensibus confiteantur peccata, et juxta confessoris judicium sumant Corpus Domini nostri Jesu Christi, cathedrali, et aliis loci ecclesiis diebus festis serviant.» (Ib.) Mt.

—Quænam ad rectam morum institutionem?

R. «Quæ omnia atque alia ad hanc rem opportuna et necessaria, Episcopi singuli cum consilio duorum canonicorum seniorum et graviorum, quos ipsi elegerint, prout

Spiritus Sanctus suggesserit, constituent, eaque ut semper observentur, sæpius visitando operam dabunt. Discolos, et incorregibiles, ac malorum morum seminatores acriter punient: eos etiam, si opus fuerit, expellendo: omniaque impedimenta auferentes, quæcumque ad conservandum et augendum tam pium et sanctum institutum pertinere videbuntur, diligenter curabunt.» (Ib.)

—«Ad collegii fabricam instituendam, et ad mercedem præceptoribus et ministris solvendam, et ad alendam juventutem, et ad alios sumptus certi redditus erunt necessarii?»

R. «Ultra ea quæ ad instituendos vel alendos pueros sunt in aliquibus ecclesiis et locis destinata, quæ eo ipso huic Seminario sub eadem Episcopi cura applicata censeantur; iidem Episcopi cum consilio duorum de Capitulo, quorum alter ab Episcopo, alter ab ipso Capitulo eligatur; itemque duorum de clero civitatis, quorum quidem alterius electio similiter ad Episcopum, alterius vero ad clerum pertineat; ex fructibus integris mensæ Episcopalis, et Capituli, et quarumcumque dignitatum, personatum, officiorum, præbendarum, portionum, abbatiarum, et prioratum, cujuscumque ordinis, etiam regularis, aut qualitatis, vel conditionis fuerint (1)..... partem aliquam, vel portionem detrahent; et eam portionem sic detractam, necnon beneficia aliquot simplicia, cujuscumque qualitatis et dignitatis fuerint, vel etiam præstimonia, vel præstimoniales portiones, etiam ante vacationem nuncupatas, sine cultus divini, et illa obtinentium præjudicio, huic collegio applicabunt et incorporabunt: quod locum habeat, etiamsi beneficia sint reservata, vel affecta.» (Ib.)

—«Quod si cathedralium et aliarum majorum ecclesiarum Prælati in hac Seminarii erectione, ejusque conservatione negligentes fuerint, ac suam portionem solvere detraxerint?»

R. «Episcopum, Archiepiscopum, Archiepiscopum, et superiores Synodus provincialis acriter corripere, eosque

(1) Ommittimus longam bonorum applicandorum descriptionem nam hodie in Hisp, mutatis circumstantiis, jam locum non habent.

ad omnia supradicta cogere debeat: et ut quamprimum hoc sanctum et pium opus, ubicumque fieri poterit, promoveatur, studiose curabit.» (Ib.)

—Quomodo computus exigendi?

R. «Rationes autem reddituum hujus Seminarii Episcopus annis singulis accipiat, præsentibus duobus a Capitulo, et totidem a clero civitatis deputatis.» (Ib.)

—Quid deinde ut cum minori impensa hujusmodi scholis instituendis provideatur?

R. «Ut Episcopi, Archiepiscopi, Prælati et alii locorum ordinarii scholasterias obtinentes, et alios quibus est lectionis vel doctrinæ munus annexum, ad docendum in ipsis scholis cogant et compellant,» prouti supra in lectione XXXIII de præbendis officialibus dictum est (fol. 154).

—Quid autem in ecclesiis amplas diocèses habentibus?

R. «Possit Episcopus unum vel plura in diocesi prout sibi opportunum videbitur, habere Seminaria; quæ tamen ab illo uno, quod in civitate erectum et constitutum fuerit, in omnibus dependeant.» (Ib.)

—«Quid postremo, si vel pro unionibus, seu pro portionum taxatione, vel assignatione et incorporatione, aut qualibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit, ob quam hujus Seminarii institutio vel conservatio impediretur aut perturbaretur?»

R. «Episcopus cum supra deputatis, vel Synodus provincialis, pro regionis more, pro ecclesiarum et beneficiorum qualitate, etiam supra scripta, si opus fuerit, moderando aut augendo, omnia et singula, quæ ad felicem hujus Seminarii profectum necessaria et opportuna videbuntur; decernere ac providere valeat.» (Ib.)

—Hæc Tridentini disciplina executioni statim in Hispania mandata fuit?

R. Neg. Sed variis de causis ad nostra usque tempora non omnino adimpleta devenit:

1.º Sæculo XVI plures Episcopi Seminaria fundaverunt inter quæ Oscense, Oxomense, Palentinum, Conchense, Urgellense, Turiasonense, Carthaginense (apud Murcia) Gerundense et Barchinonense emicuerunt. Alii vero considerantes difficultatem obtinendi domos pro Seminariis et